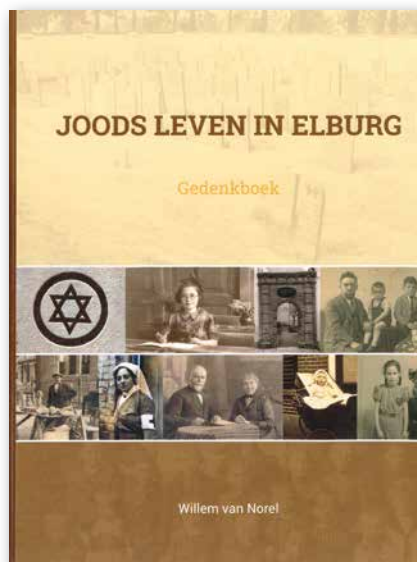

Joods leven in Elburg

'In de vesting Elburg zijn nog steeds sporen aanwezig die herinneren aan de (vroegere) joodse bewoners', zo begint de docent en historicus Willem van Norel het in augustus j.l. verschenen boek over joods leven in Elburg. Het is een standaardwerk over het leven van Joden in de Nederlandse Mediene (provincie) geworden. Het vertelt de levensverhalen van joodse Elburgers, maar tegelijk krijgen we een inkijkje in het joodse leven in Nederland. In Elburg woonden Asjkenezische Joden afkomstig uit Duitsland of de Oost-Europese landen. De beroepen die ze uitoefenden, typisch joodse als slager, leerlooier, bank van leninghouder, handelaar in manufacturen, worden genoemd. De maatschappelijke posities, met soms schrijnende tegenstellingen van arm en rijk, worden getekend. We worden meegenomen naar de synagoge en ontdekken hoe het 'kerkbestuur' was samengesteld en hoe men zich moest aanpassen aan de gelijke burgerrechten die hen in 1796 verschaft werden. Op boeiende wijze wordt het werk van de chazan (voorzanger) beschreven. Instructief zijn de brieven van

rabbin Isaac Waaker, zeker die waarin hij veroordelen bij de Elburgse bevolking tegen joodse gebruiken uit de weg tracht te ruimen. Uitgebreid wordt aandacht besteed aan de joodse begraafplaats, met de symbolen op de grafstenen, zoals de zegenende handen van de Cohen (priester). In het hoofdstuk 'Joods Elburg en het Oranjehuis' wordt de innige band tussen de joodse gemeenschap en het Konings-

huis beschreven. Op bijna elke sabbat werd het gebed voor het Koninklijk Huis en de overheid uitgesproken. De deportaties van Joden uit Elburg in de jaren 1942 en 1943 luidden het einde van de Elburgse joodse gemeenschap in.

Van de gedeporteerden keerde alleen Anna Shapira terug vanuit Bergen Belsen. De anderen vonden de dood in Auschwitz en Sobibor. Door verblijf op onderduikadressen ontkwamen een aantal kinderen en enkele families aan dit wrede lot. Na de oorlog is er geen sprake meer van een joodse gemeenschap in Elburg. Sinds 6 juni 2008 is in de voormalige synagoge van Elburg het museum Sjoel Elburg in functie. Het houdt door de verhalen die er over de voormalige joodse bewoners worden verteld de herinnering levend, 'opdat wij niet vergeten'. Het boek is er een schriftelijk getuigenis van. <

Joods leven in Elburg, Willem van Norel, Uitgegeven door de Oudheidkundige Vereniging Arent thoe Boecop, 431 pag., € 29,95. O.a. verkrijgbaar bij Sjoel Elburg.

Lezingen en presentaties

Deputaten zijn graag bereid mee te werken aan bijeenkomsten met aandacht voor Israël. Dit kan door het geven van een lezing of presentatie. Hieronder een aantal mogelijkheden:

drs. F.W. van der Rhee

- Presentatie en inleiding op Romeinen 9 t/m 11: 'Wat is onze roeping t.a.v. Israël?'

drs. C.J. van den Boogert

- Jodendom: een manier van leven
- De joodse feesten
- De Messiasbelijdende Joden in Israël

ds. M.W. Vrijhof

- De geschiedenis van de Joden in Oost-Europa
- Het joodse gebed
- De positie van de vrouw in het jodendom

drs. A.J. van der Toorn

- 'Jeruzalem, stad van verleden en toekomst'

dr. B.T. Wallet

(kosten excl. reiskosten: € 150)

- Pesach en Pasen als feest van bevrijding
- De Tien Geboden in het jodendom

diverse leerhuisprogramma's over de Psalmen

- Het Réveil als 'Joodsche Hervorming'

Wilma Wolswinkel MA

(diaconaal consulent van het CIS)

- Israël, land van melk en honing? (algemene presentatie over diaconaat in Israël)
- Dienen in en met Israël: CGK-projecten onder Joden en Arabieren
- Verzoening en gerechtigheid
- Diaconaat in het Jodendom

U kunt hierover contact opnemen via info@kerkenisrael.nl;

Zie ook de website www.kerkenisrael.nl